

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sidonnaisuus- ja sivutoimirekisteristä sekä siihen liittyviksi laeiksi

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sidonnaisuus- ja sivutoimirekisteristä sekä siihen liittyviksi laeiksi (HE 301/2022 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta (StVM 51/2022 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

sidonnaisuus- ja sivutoimirekisteristä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Rekisterinpitäjä ja rekisterin tarkoitus

Oikeusrekisterikeskus on yleiseen käyttöön tarkoitettuna sidonnaisuus- ja sivutoimirekisterin rekisterinpitäjä. Rekisteröinnillä toteutetaan tuomareiden sidonnaisuuksien ja sivutoimien, tuomioistuinten asiantuntijajäsenten ja käräjäoikeuden lautamiesten sidonnaisuuksien sekä tuomioistuinten esittelijöiden sivutoimien julkisuutta.

Sidonnaisuuksilla tarkoitetaan valtion virkamieslain (750/1994) 8 a §:n 1 momentissa säädettyjä seikkoja ja sivutoimilla mainitun lain 18 §:n 4 momentissa tarkoitettuja toimia.

Lisäksi rekisteröinnillä toteutetaan sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnan, tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakunnan ja työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan (*muutoksenhakulautakunnat*) jäsenten sidonnaisuuksien julkisuutta. Mitä tässä laissa säädetään muutoksenhakulautakunnasta, sovelletaan myös liikenne- ja potilasvahinkolautakuntaan.

Eduskunnan vastaus EV 308/2022 vp

2 §

Ilmoitusvelvollisuus

Velvollisia ilmoittamaan tietoja rekisteriin ovat:

- 1) tuomari, tuomioistuimen asiantuntijajäsen ja käräjäoikeuden lautamies, joka on velvollinen antamaan tuomioistuinlain (673/2016) 11 luvun 12 §:ssä tarkoitetun sidonnaisuusilmoituksen;
- 2) tuomioistuin, joka on myöntänyt tuomioistuinlain 9 luvun 5 §:ssä tarkoitetun sivutoimiluvan;
- 3) tuomari ja tuomioistuimen esittelijä, jolle on maksettu tuomioistuinlain 9 luvun 7 §:ssä tarkoitettua sivutoimituloa;
- 4) muutoksenhakulautakunnan jäsen, joka on velvollinen antamaan valtion virkamieslain 8 a §:n 1 momentissa tarkoitetun sidonnaisuusilmoituksen.

Tuomarin, tuomioistuimen asiantuntijajäsenen, käräjäoikeuden lautamiehen ja muutoksenhakulautakunnan jäsenen on ilmoitettava valtion virkamieslain 8 a §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot sekä tämän lain 3 §:n 2 momentissa tarkoitetut tiedot. Tuomarin on lisäksi ilmoitettava tuomioistuinlain 9 luvun 7 §:ssä tarkoitetut sivutoimesta saatua tuloa koskevat tiedot. Tuomioistuimen esittelijän on ilmoitettava tuomioistuinlain 9 luvun 7 §:ssä tarkoitetut sivutoimesta saatua tuloa koskevat tiedot sekä tämän lain 3 §:n 2 momentissa tarkoitetut tiedot sivutoimen ja sidonnaisuuden alkamista ja päättymistä koskevia tietoja lukuun ottamatta. Sivutoimiluvan myöntäneen tuomioistuimen on ilmoitettava myöntämänsä sivutoimiluvan alkamispäivä, sivutoimiluvan kohde sekä sivutoimen päättyessä sen päättymispäivä.

Tiedot ilmoitetaan Oikeusrekisterikeskukselle. Muutoksenhakulautakunnan jäsen ilmoittaa tiedot kuitenkin sosiaali- ja terveysministeriölle. Tiedot voidaan ilmoittaa merkitsemällä ne sidonnaisuus- ja sivutoimirekisteriin.

3 §

Rekisteriin merkittävät tiedot

Rekisteriin merkitään tiedot tuomarin, tuomioistuimen asiantuntijajäsenen, käräjäoikeuden lautamiehen ja muutoksenhakulautakunnan jäsenen sidonnaisuuksista sekä tuomarille ja tuomioistuimen esittelijälle myönnettyistä sivutoimiluvista ja sivutoimista saaduista tuloista.

Rekisteriin merkitään asianomaisen henkilön nimi, virka- tai tehtävänimike, tiedot siitä tuomioistuimesta tai muutoksenhakulautakunnasta, jossa hän työskentelee, sekä sivutoimen ja muun kuin taloudellisen sidonnaisuuden alkamis- ja päättymispäivä. Rekisteriin voidaan rekisteröidyn yksilöimiseksi merkitä myös henkilötunnus.

4 §

Rekisteritietojen julkisuus ja luovuttaminen

Henkilötietojen luovuttamiseen sidonnaisuus- ja sivutoimirekisteristä sovelletaan, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta säädetään.

Eduskunnan vastaus EV 308/2022 vp

Rekisteröidyn henkilötunnus voidaan rekisteröidyn yksilöimiseksi luovuttaa ainoastaan niille tahoille, joilla 3 momentin mukaan on oikeus saada rekisteröityä koskevia tietoja salassapitosäännösten estämättä.

Nimittävällä viranomaisella ja, jos tämä on tasavallan presidentti tai valtioneuvosto, oikeusministeriöllä sekä tuomioistuimen päällikkötuomarilla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada rekisteristä sidonnaisuuksien selvittämiseksi ja valvomiseksi tarpeelliset valtion virkamieslain 8 a §:n 4 momentissa tarkoitettut tiedot sekä ilmoitusvelvollisen ilmoittamat muut tiedot. Muutoksenhakulautakuntien jäsenten osalta kuitenkin nimittävällä viranomaisella, sosiaali- ja terveysministeriöllä sekä sillä muutoksenhakulautakunnalla, jonka jäsentä tieto koskee, on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada rekisteristä sidonnaisuuksien selvittämiseksi ja valvomiseksi tarpeelliset mainitussa lainkohdassa tarkoitettut tiedot sekä ilmoitusvelvollisen ilmoittamat muut tiedot. Tuomioistuimen päällikkötuomarilla on lisäksi oikeus saada rekisteristä salassapitosäännösten estämättä sivutoimien selvittämiseksi ja valvomiseksi tarpeelliset mainitun lain 18 §:n 5 momentissa tarkoitettut tiedot.

Sen estämättä, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 16 §:n 3 momentissa säädetään, rekisteristä voidaan luovuttaa jäljennöksiä sekä tietoja yleisen tietoverkon kautta. Yleisen tietoverkon kautta ei kuitenkaan luovuteta tietoa rekisteröidyn luottamus- tai hallintotehtävästä tai muusta tehtävästä asunto-osakeyhtiölaissa (1599/2009) tarkoitettun asunto-osakeyhtiön tai keskinäisen kiinteistöosakeyhtiön hallintoelimessä, asumisoikeusasunnoista annetussa laissa (393/2021) tarkoitettun asumisoikeusyhteisön hallintoelimessä, varhaiskasvatuslaissa (540/2018) tarkoitettuun varhaiskasvatukseen liittyvässä toiminnassa tai perusopetuslaissa (628/1998) tarkoitettuun esi- tai perusopetukseen liittyvässä toiminnassa.

5 §

Tietojen poistaminen rekisteristä

Sidonnaisuuksia ja sivutoimia koskevat tiedot on poistettava rekisteristä kolmen vuoden kuluttua sidonnaisuuksien ja sivutoimien päättymisestä. Kaikki henkilöä koskevat tiedot on poistettava rekisteristä kolmen vuoden kuluttua siitä, kun henkilön toimiminen tuomioistuinlaitoksen palveluksessa tai jäsenyys muutoksenhakulautakunnassa on päättynyt, jollei henkilön 2 §:n 1 momentissa tarkoitettu ilmoitusvelvollisuus ole tämän jälkeen alkanut uudestaan.

6 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan tuomareiden sidonnaisuus- ja sivutoimirekisteristä annettu laki (565/2015).

Jos laissa tai asetuksessa viitataan kumottuun lakiin tai tuomareiden sidonnaisuus- ja sivutoimirekisteriin, tämän lain tultua voimaan noudatetaan tämän lain vastaavaa säännöstä ja viittaus koskee tässä laissa tarkoitettua rekisteriä.

Laki

työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain (677/2005) 3 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on laissa 792/2017, ja
lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on laeissa 1333/2011, 1218/2016, 792/2017 ja 1474/2019, uusi 5 momentti seuraavasti:

3 §

Puheenjohtajien ja jäsenten nimittäminen

— — — — —
Muutoksenhakulautakunnan jäseneksi esitettävän on ennen tehtävään nimittämistä annettava sosiaali- ja terveysministeriölle valtion virkamieslain (750/1994) 8 a §:n 1 momentissa tarkoitettu selvitys sidonnaisuuksistaan. Jäseneksi nimitetyn on lisäksi toimitettava ilmoitus tiedoksi muutoksenhakulautakunnalle. Tehtävän aikana tapahtuneista sidonnaisuuksista koskevista muutoksista jäsenen on viipymättä ilmoitettava sosiaali- ja terveysministeriölle ja muutoksenhakulautakunnalle. Jäsenen on myös muutoin annettava vastaava selvitys sosiaali- ja terveysministeriön tai muutoksenhakulautakunnan sitä pyytäessä.

Sidonnaisuuksia koskevien tietojen rekisteröinnistä säädetään sidonnaisuus- ja sivutoimirekisteristä annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sosiaaliturva-asioiden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain (1299/2006) 3 §:n 6 momentti, sellaisena kuin se on laissa 794/2017, ja
lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 794/2017, uusi 7 momentti seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 308/2022 vp

3 §

Jäsenten kelpoisuus ja nimittäminen

Muutoksenhakulautakunnan jäseneksi esitettävän on ennen tehtävään nimittämistä annettava sosiaali- ja terveysministeriölle valtion virkamieslain (750/1994) 8 a §:n 1 momentissa tarkoitettu selvitys sidonnaisuuksistaan. Jäseneksi nimitetyn on lisäksi toimitettava ilmoitus tiedoksi muutoksenhakulautakunnalle. Tehtävän aikana tapahtuneista sidonnaisuuksia koskevista muutoksista jäsenen on viipymättä ilmoitettava sosiaali- ja terveysministeriölle ja muutoksenhakulautakunnalle. Jäsenen on myös muutoin annettava vastaava selvitys sosiaali- ja terveysministeriön tai muutoksenhakulautakunnan sitä pyytäessä.

Sidonnaisuuksia koskevien tietojen rekisteröinnistä säädetään sidonnaisuus- ja sivutoimirekisteristä annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

tapaturma-asioden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tapaturma-asioden muutoksenhakulautakunnasta annetun lain (1316/2010) 5 §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on laissa 793/2017, ja

lisätään 5 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 793/2017, uusi 6 momentti seuraavasti:

5 §

Muutoksenhakulautakunnan nimittäminen

Muutoksenhakulautakunnan jäseneksi esitettävän on ennen tehtävään nimittämistä annettava sosiaali- ja terveysministeriölle valtion virkamieslain (750/1994) 8 a §:n 1 momentissa tarkoitettu selvitys sidonnaisuuksistaan. Jäseneksi nimitetyn on lisäksi toimitettava ilmoitus tiedoksi muutoksenhakulautakunnalle. Tehtävän aikana tapahtuneista sidonnaisuuksia koskevista muutoksista jäsenen on viipymättä ilmoitettava sosiaali- ja terveysministeriölle ja muutoksenhakulautakunnalle. Jäsenen on myös muutoin annettava vastaava selvitys sosiaali- ja terveysministeriön tai muutoksenhakulautakunnan sitä pyytäessä.

Sidonnaisuuksia koskevien tietojen rekisteröinnistä säädetään sidonnaisuus- ja sivutoimirekisteristä annetussa laissa (/).

Eduskunnan vastaus EV 308/2022 vp

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

liikenne- ja potilasvahinkolautakunnasta annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan liikenne- ja potilasvahinkolautakunnasta annetun lain (959/2019) 5 §:n 2 momentti
ja
lisätään 5 §:ään uusi 5 momentti seuraavasti:

5 §

Puheenjohtajien ja jäsenten nimittäminen, lautakunnan jäsenyydestä vapautuminen ja eroamisikä

Lautakunnan jäseneksi esitettävän on ennen tehtävään nimittämistä annettava sosiaali- ja terveysministeriölle valtion virkamieslain (750/1994) 8 a §:n 1 momentissa tarkoitettu selvitys sidonnaisuuksistaan. Jäseneksi nimitetyn on lisäksi toimitettava ilmoitus tiedoksi lautakunnalle. Tehtävän aikana tapahtuneista sidonnaisuuksista koskevista muutoksista jäsenen on viipymättä ilmoitettava sosiaali- ja terveysministeriölle ja lautakunnalle. Jäsenen on myös muutoin annettava vastaava selvitys sosiaali- ja terveysministeriön tai lautakunnan sitä pyytäessä.

Sidonnaisuuksia koskevien tietojen rekisteröinnistä säädetään sidonnaisuus- ja sivutoimirekisteristä annetussa laissa (/).

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 ____.

Eduskunnan vastaus EV 308/2022 vp

Helsingissä 24.2.2023

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri